

Tvorba Jana Arendárika se vždy utvářela v rámci realistické malby, tématicky rezonující mezi reálně zobrazenými motivy s věcnou, většinou mírným humorem podbarvenou realitou, až k trochu podivným obrazům s příběhy mírně surreálního nádechu. Janovy 3 velké kompozice předložené bakalářské práce jsou vyvrcholením autorova malířského projevu. Pod vlivem poznání barokních technik a při budování obrazů vrstvu po vrstvě jeho malby vykazovaly často staromilný vzhled, někdy trpí jeho malba určitou utažeností a těžkopádnou tuhostí. Ani v těchto obrazech se zcela nevymanil z této polohy. Arendárik si zvolil za předlohy svých rozměrných pláten obrazy z historie umění, konkrétně nesčetněkrát zobrazovanou scénu vraždění nevinátek. Vybral si obrazy z barokní doby, která jej průběžně snad nejvíce inspiruje a baví. Námět v podání 3 různých autorů převádí a parafrázuje ve 3 velkoformátových obrazech s motivem nabouraných aut. Metaforou smrti nevinných se mu stávají roztržité vraky automobilů. K nepoznání pokroucené a zdeformované karoserie vyplňují celý formát obrazu jako tragické memento mori dneška. Arendárik chtěl původně sledovat základní kompoziční schéma každého z obrazů a uplatnit je na zcela jiném motivu. V průběhu práce se ale od své koncepce libovolně odklání a základních kompozičních uspořádání výchozích obrazů se nakonec nechrání. Nekoncepčně je mění, nebo je zohledňuje jen v některých částech obrazů. Dost se tak ztrácí spojitost s východiskem a poukaz na inspiraci a převzetí formálních aspektů původních zdrojů tak téměř vymizel. A to jak v řešení základní tvarové kompozice tak i v barevném schématu.

Fascinace a odpudivost zároveň, zevšednění smrti, tragédie / voyerismus. Tak by se dal shrnout základní rámec, se kterým operuje Arendárikovo zvolené téma. Americký autor mnoha publikací o moderním umění Hal Foster přišel s termínem „traumatický realismus“ při popisu psychologických implikací, které mají na diváka hrůzostrašné náměty série obrazů Andyho Warhola s názvem Death and Disaster series (1962 – 63). Warhol zde vyzvštěšoval děsivé fotografie autohavárií z novin a opakovaně je nanesl sítotiskem na obrovská plátna. Staví tak publikum svou strojovou naléhavostí mechanického opakování do nejisté pozice, kdy se divák snaží psychicky absorbovat nebo zpracovat šokující zobrazený motiv, zatímco je jím současně stále více přitahován a fixován. Arendárikovy bouračky však nejsou kritikou médií, která do nekonečna přehrávají a ukazují hororové scény, až jsou nakonec divákovy reakce otupeny - podle Warholových slov: když donekonečna opakujete hrůzný výjev, ztrácí nakonec svůj efekt. Není ani formální hrou s abstraktní formou shluků zmuchlaných kusů plechu z vrakovišť, jako je známe třeba ze soch amerického umělce Johna Chamberlaina, ani odosobněným konstatováním vyzařujícím z obrazů zašlých, opuštěných vraků amerických korábů silnic od superrealistického malíře Johna Salta. Není to ani zájem o uvolněnou energii při transformaci automobilu na sešrotovanou masu v okamžiku katastrofy, jak se to projevuje v obrazech a sochách karambolů malíře Dirka Skrebera. Výčet autorů zabývajících se podobným námětem různým způsobem je bohatý, v našem případě se spokojme s konstatováním, že u Arendárika jde spíše o reflexi historického tématu a o pokus nalezení jeho metaforického ekvivalentu v současném světě. Jako paralela k vraždění nevinátek je jeho koncept udržitelný jen z poloviny – a to ve své konsekvenci, tedy že neviní platí smrtí. Ve starém příběhu jde o důsledek vědomého činu krále Herodese, naproti tomu autohavárie nemají podobnou příčinnost. Oceňuji Arendárikovu snahu vypořádat se s tématem ve velkém formátu, i pro něj nový přístup a použití podmalby air-brushem při budování obrazu. Myslím, že jeho deklarovaná snaha „přiblížit“ sa k zrekonštruování istého puncu autora“ není ve výsledných malbách vidět, já osobně bych spíš uvítal zcela novou formu a současnější malířský projev. Myslím si také, že by obrazy měly větší efekt jen jako samotné zobrazení vraků, bez obětí a záchranářských čt, at' už více či méně kamuflovaných. Ty jen dodávají obrazům zbytečný narativní příběh a stávají se spíše ilustrací situace po nehodě než obecným mementem.

Doporučuji práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm B.

Tomáš Lahoda, ak.mal.

